

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ข้อความส่อเพศในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ลักษณะและความหมายโดยนัยในข้อความส่อเพศ และศึกษาถึงแนวคิดต่อบุคคลแต่ละเพศในสังคมไทย โดยเฉพาะในแง่บทบาทและสถานภาพของบุคคลที่สะท้อนจากข้อความส่อเพศในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการรวบรวมข้อความส่อเพศที่มีความหมายโดยนัย

จากการรวบรวมข้อความส่อเพศที่มีความหมายโดยนัย ในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน ทั้ง 4 รายชื่อ คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และข่าวสด ที่พิมพ์จำหน่ายระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2541 พบว่า มีข้อความส่อเพศที่มีความหมายโดยนัยทั้งสิ้น 48 ข้อความ (ดังในภาคผนวก)

2. ผลการศึกษาลักษณะของข้อความส่อเพศ

คำในข้อความส่อเพศ จัดได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ คำเดี่ยว และคำประสม นอกจากนี้ยังเป็นนามวลี และมีกลวิธีในการประกอบคำเพื่อส่อเพศอีก 7 ประเภท คือ การใช้การเล่นคำ คำต่างประเทศ คำตำหรือคำหยาบ คำต่างประเทศปนไทย คำเฉพาะกลุ่ม คำตัด และคำมีศักดิ์หรือราชาศัพท์

นอกจากนี้ พบว่า ยังมีลักษณะของการใช้โวหารเพื่อส่อเพศ อีก 5 ประเภท คือ อุปลักษณ์ นามนัย สัญลักษณ์ การอ้างถึง และการลดความหมายของคำ

3. ผลการศึกษาความหมายโดยนัยของข้อความส่อเพศ

จากการศึกษา พบว่า ความหมายโดยนัยของข้อความส่อเพศ จำแนกเป็น 4 ลักษณะ คือ ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศชาย ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศหญิง ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศชายและเพศหญิง และความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศที่สาม ดังนี้

3.1 ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศชาย พบว่า มีทั้งสิ้น 24 ข้อความ ส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ เป็นผู้มีพลังอำนาจ แสดงถึงความยิ่งใหญ่ และเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี นอกจากนี้ความหมายโดยนัยที่แสดงให้เห็นถึงในด้านที่ดีแล้ว ยังมีความหมายในด้านที่ไม่ดี ได้แก่ เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดี เจ้าเล่ห์ เจ้าชู้ โหดร้าย และยังมีความหมายในลักษณะของผู้ตามหรือผู้น้อย

3.2 ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศหญิง พบว่า มีเพียง 5 ข้อความ ส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงการเป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพที่ไม่ดี คือโสเภณี และมีความหมายที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอ ความอ่อนหวาน และความสวยงาม

3.3 ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงทั้งเพศชายและเพศหญิง พบว่า มี 14 ข้อความ ส่วนใหญ่มักสื่อถึงผู้มีอำนาจ มีเงินทุน เป็นผู้ยิ่งใหญ่ เป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดี ไม่ซื่อสัตย์ เห็นแก่ตัว และเอารอดเอาเปรียบผู้อื่น รวมทั้งเป็นผู้ตามหรือลูกน้อง

3.4 ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศที่สาม พบว่า มี 5 ข้อความ ส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงเป็นบุคคลที่ผิดปกติแตกต่างจากคนทั่วไปในสังคม คือ เบี่ยงเบนทางเพศหรือรักร่วมเพศ

4. ผลการศึกษาแนวคิดต่อบุคคลแต่ละเพศในสังคมไทย

การศึกษาแนวคิดต่อบุคคลแต่ละเพศในสังคมไทย โดยเฉพาะในแง่บทบาทและสถานภาพของบุคคลที่สะท้อนจากข้อความสื่อเพศในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน พบว่า

4.1 บทบาทและสถานภาพของเพศชาย บทบาทของเพศชายส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำที่ทรงพลัง เข้มแข็ง และมีอำนาจ ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองการปกครอง ผู้นำทางความเชื่อ ผู้นำกลุ่ม หรือเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ในขณะเดียวกันเพศชายก็มีบทบาทในด้านที่ไม่ดี เช่น การเป็นผู้ด้อยอำนาจ ไร้จริยธรรม หรือผู้ประพฤติตนไม่เหมาะสม ทั้งนี้สถานภาพของเพศชายมีทั้งระดับสูงและระดับต่ำ

4.2 บทบาทและสถานภาพของเพศหญิง บทบาทของเพศหญิงยังขาดความเท่าเทียมกับเพศชาย มีบทบาทเพียงไม่กี่ด้านเท่านั้น ได้แก่ บทบาทของการเป็นผู้ตามต้องพึ่งพาสามี เป็นเพศที่อ่อนแอ และบทบาทของผู้ประกอบอาชีพที่ไม่ดี เช่นเป็นโสเภณี ทำให้สถานภาพของเพศหญิงอยู่ในระดับต่ำอย่างไรก็ตามเพศหญิงก็มีบทบาทด้านดีอยู่เช่นกัน เช่น เป็นผู้ที่มีความสามารถบางอย่างและเป็นที่ยอมรับ

4.3 บทบาทและสถานภาพของเพศที่สาม บทบาทของเพศที่สามที่สะท้อนจากข้อความสื่อเพศส่วนใหญ่แสดงให้เห็นถึงการเป็นบุคคลที่ผิดปกติจากคนทั่วไปในสังคม เป็นผู้ที่มียุติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ แม้จะมีบทบาทด้านอื่นที่เป็นที่ยอมรับของสังคมอยู่ด้วย แต่คำบอกบทบาทนั้นจะถูกตัดแปลงให้มีคำบอกเพศที่สามหรือพฤติกรรมของเพศที่สามอยู่ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาข้อความสื่อเพศในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน อภิปรายผลเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะข้อความสื่อเพศ

ในการวิจัยเรื่อง ข้อความสื่อเพศในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน ทั้ง 4 รายชื่อ คือ **ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน และข่าวสด** ที่พิมพ์จำหน่ายระหว่างเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2541 ผลการศึกษาพบว่า ข้อความสื่อเพศส่วนใหญ่จะใช้กลวิธีในการสร้างคำเพื่อสื่อเพศ คือ การใช้การเล่นคำ คำต่างประเทศ คำคำหรือคำหยาบ คำต่างประเทศปนไทย คำเฉพาะกลุ่ม คำตัด และคำมีศักดิ์หรือราชาศัพท์ ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ต่างออกไปจากลักษณะของภาษาไทยทั่วไป (พลสุขญาณไพศาล, 2542 : 9 และ สาคร บุญเลิศ, 2538 : 9) คือ คำในภาษาไทยเป็นคำสำเร็จรูป ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงเพศ เมื่อต้องการบอกเพศจะใช้คำมาประกอบเพื่อบอกให้รู้ว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง เช่น คำว่า นาย-นาง, พ่อ-แม่, หนุ่ม-สาว แต่การวิจัยในครั้งนี้พบว่า คำที่แสดงเพศไม่จำเป็นต้องใช้คำประกอบเพื่อบอกให้รู้ว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง แต่เป็นลักษณะของคำที่บอกเพศในตัวของมันเองและเป็นคำที่มีความหมายโดยนัย

2. ความหมายของข้อความสื่อเพศ

ผลการศึกษาเรื่องความหมายของข้อความสื่อเพศ พบว่า ข้อความสื่อเพศที่มีความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศชายจะแสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้นำ มีพลังอำนาจ แสดงถึงความยิ่งใหญ่ มีฐานะดี และเป็นผู้กระทำทั้งในทางที่ดีและไม่ดี เป็นคนเจ้าชู้ เจ้าเล่ห์ และโหดร้าย รวมทั้งยังเป็นลักษณะของผู้ตาม ส่วนความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศหญิงจะเป็นเพียงผู้ตาม คือภรรยาต้องพึ่งพาสามี เป็นคนอ่อนแอ และประกอบอาชีพไม่ดี ถูกกดขี่ทางเพศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พร ยิ่งยง (2539 : 140) เรื่อง ข่าวดังและภาพเกี่ยวกับเพศและความรุนแรงในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน : วิเคราะห์เปรียบเทียบข่าวสดกับมติชน ที่กล่าวว่า เพศชายเป็นผู้นำและผู้กระทำมากกว่าเพศหญิง ส่วน

เพศหญิงจะถูกกดขี่ทางเพศในแทบทุกเรื่อง และยังคงคล้องกับแนวคิดของ กาญจนา แก้วเทพ (2534 : 71) ที่กล่าวว่า ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งๆ เสนอข่าวผู้หญิงเพียงร้อยละ 0.76% ในเวลา 1 เดือน ข่าวและภาพที่นำเสนอในหน้าแรกนี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงมักเป็นข่าวอาชญากรรม โดยที่ผู้หญิงมีบทบาทเป็นผู้ถูกระทำในด้านร้ายหรือมิฉะนั้นก็เป็นคนเห็นแก่ตัวแทบทั้งสิ้นและส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอภาพของผู้หญิงในลักษณะเป็นเครื่องมือดึงดูดความสนใจทางเพศและการตกเป็นเหยื่อของสังคม นอกจากนี้ ชีรนาถ กาญจนอักษร (2542 : 220) และ อมรา พงศาพิชญ์ (2539 : 155-161) ยังกล่าวไว้ว่า เพศชายเป็นเพศที่มีพลังอำนาจ เป็นผู้นำ และอยู่เหนือสตรี ส่วนเพศหญิงแสดงถึงความอ่อนแอ ความสวยงาม และเป็นภรรยาคอยปรนนิบัติสามี ต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนเท่านั้น จะเห็นได้จากการศึกษาของผู้วิจัยจะพบข้อเพิ่มเติมในเรื่องนี้ว่า เพศชายยังสามารถเป็นเพศของผู้ตาม โหดร้าย และเจ้าเล่ห์ ส่วนเพศหญิงจะประกอบอาชีพที่ไม่ดี คือ เป็นโสเภณี

ความหมายโดยนัยที่สื่อถึงเพศที่สาม จะแสดงให้เห็นถึงการเป็นบุคคลที่ผิดปกติทั้งทางจิตใจและพฤติกรรม เป็นผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และมีเพศสัมพันธ์กับเพศชายด้วยกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พร ยิ่งยง (2539 : 138) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อหนังสือพิมพ์มักนำเสนอข่าวทางเพศที่มีลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศในด้านที่ไม่ดี เช่น ข่มขืน ฆ่าหรือกระทำอนาจารเด็ก

3. แนวคิดต่อบุคคลแต่ละเพศในสังคมไทย

ในเรื่องนี้ พบว่า สังคมไทยมีแนวคิดต่อเพศแต่ละเพศไม่เหมือนกัน โดยมองว่าเพศชายจะต้องเป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มีพลังอำนาจ เป็นเพศที่แข็งแกร่ง มีฐานะดี ถึงแม้ว่าในบางครั้งจะแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น เจ้าชู้ เจ้าเล่ห์ และโหดร้าย และในบางบทบาทก็เป็นผู้ตามหรือผู้น้อย ส่วนสถานภาพของเพศชายก็ยังคงอยู่ในระดับสูง ส่วนเพศหญิงสังคมมองว่าเป็นเพศของความสวยงาม อ่อนแอ เป็นผู้ตามในฐานะของการเป็นภรรยา และเป็นเพศที่ถูกกดขี่ทางเพศจากเพศชาย สถานภาพของเพศหญิงยังอยู่ในระดับต่ำกว่า จะเห็นได้ว่าทั้งสองเพศยังขาดความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางสังคม เพราะสังคมได้กำหนดบทบาทและสถานภาพของทั้งสองเพศให้แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีรนาถ กาญจนอักษร (2542 : 185-217) และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533 : 40) ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทและสถานภาพทางสังคมของเพศชายและเพศหญิงยังขาดความเท่าเทียม ผู้หญิงจะถูกสังคมมองว่าเป็นเพศที่ต้องตามผู้ชายเสมอ ไม่สามารถมีสิทธิเท่าเทียมผู้ชายได้ และกฎหมายก็ยังขาดเนื้อหาสาระในส่วนนี้เช่นกัน และในความเป็นจริงการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาผู้หญิงก็ดำเนินไปอย่างเชื่องช้า

จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาเรื่องนี้ บทบาทของเพศชายจะมีความหลากหลายกว่าเพศหญิง และสถานภาพนั้นก็สูงกว่าเพศหญิง ในขณะที่เดียวกันบทบาทและสถานภาพของเพศหญิงยังไม่ได้มีอะไรที่ปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ยังคงเหมือนกับในอดีตที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าในปัจจุบันเพศหญิงจะเข้าไปเป็นนักการเมืองระดับสูง หรือนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ แต่บทบาทเหล่านี้ไม่มีการนำมาเสนอให้เห็นอย่างเป็นทางการที่เด่นชัดเท่ากับบทบาทของเพศชาย

ในการศึกษาเรื่องแนวคิดต่อบุคคลแต่ละเพศในสังคมไทย โดยเฉพาะในแง่ของบทบาทและสถานภาพ ยังพบว่า สังคมได้มองถึงบทบาทและสถานภาพของเพศที่สามในด้านลบ ถึงแม้จะประกอบอาชีพเหมือนกับบุคคลทั่วไปในสังคม แต่ก็ยังไม่เปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มนี้มีบทบาทและสถานภาพทางสังคมมากนักเพราะถือว่าเป็นบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตใจและพฤติกรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ นางลักขณ์ เอมประดิษฐ์ (2540 : 114-115) วันทนีย์ วาสิกะสิน (2526 : 43) และ สุวัฒนา อารีพรรค (2524 : 379-381) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีความผิดปกติทางเพศในด้านจิตใจและพฤติกรรม ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่ผิดปกติหรือวิปริตต่างจากคนทั่วไปในสังคม เรียกว่าเป็นบุคคลรักร่วมเพศ บุคคลเหล่านี้จะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมต้องปกปิดไม่ให้สังคมรับรู้ การนำเสนอข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ก็มักจะเสนอข่าวในด้านที่ไม่ดี

ข้อความสื่อเพศในหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 รายชื่อนอกจากจะมีข้อความสื่อเพศที่มีความหมายโดยนัยแล้ว ยังมีข้อความสื่อเพศที่บอกเพศโดยตรง ผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายของข้อความนั้นได้ทันทีโดยไม่ต้องอาศัยบริบทประกอบการวิเคราะห์

ข้อความสื่อเพศที่มีความหมายตรงหมายถึง เพศชายหรือเพศหญิงมีอยู่เป็นจำนวนมากและใช้ซ้ำกันในหนังสือพิมพ์ ทั้ง 4 รายชื่อ สังเกตได้ว่า ข้อความสื่อเพศที่บอกเพศโดยตรงมีลักษณะของข้อความที่เป็นคู่ ในลักษณะของการเติมคำว่า “นาย-นาง, หนุ่ม-สาว, หญิง-ชาย, พ่อ-แม่” เช่น แหม่มสาว-หนุ่มฝรั่ง ลูกชาย-ลูกสาว นักเรียนหญิง-นักเรียนชาย เด็กหญิง-เด็กชาย ผู้หญิง-ผู้ชาย หลานสาว-หลานชาย เกษตรอำเภอยุ้ง-เกษตรอำเภอหนุ่ม น้องชาย-น้องสาว-น้องนาง นางแบบ-นายแบบ พ่อสื่อ-แม่สื่อพ่อเลี้ยง-แม่เลี้ยง สาวใหญ่-หนุ่มใหญ่ ตำรวจหนุ่ม-ตำรวจหญิง พ่อตา-แม่ยาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีลักษณะของข้อความที่เป็นคู่และกลุ่ม เช่น บิดา-มารดา พระ-นาง หลวงพ่อ-แม่ชี-เจ้าคุณฯ ผัว-เมีย ภรรยา-สามี-ภรรยา สตรี-บุรุษ ลุง-ป้า ตา-ยาย นางพยาบาล-บุรุษพยาบาล พระ-เณร เป็นต้น ลักษณะของข้อความสื่อเพศที่บอกเพศโดยตรงจะสื่อเฉพาะเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น แต่จะไม่สื่อถึงเพศที่สาม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาข้อความสื่อเพศที่มีความหมายโดยนัยในสื่อชนิดอื่น เช่น วิทยุ-โทรทัศน์ นิตยสาร แผ่นพับ
2. ควรมีการศึกษาข้อความสื่อเพศที่มีความหมายโดยนัย โดยเน้นถึงเพศใดเพศหนึ่งอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อที่จะได้เห็นถึงลักษณะและความหมาย รวมทั้งบทบาทและสถานภาพของบุคคลแต่ละเพศที่สะท้อนจากข้อความสื่อเพศ
3. ควรมีการเผยแพร่หรือสะท้อนผลการศึกษาเรื่องนี้ให้สื่อต่างๆ รับทราบ เพราะในประเทศไทยยังไม่มีการทำวิจัยในเรื่องนี้อย่างจริงจัง เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสื่อมวลชน โดยยึดหลักความเท่าเทียมทางเพศ